

DET VAR DÅ

Millerste-Kal med fiol och musik

ÖSTERÅKER Karl Eriksson föddes i Säby Norrgård, Österåker, 1881. Han kallade sig själv för Millerste-Kal troligen för att det var den mellersta gården bland norrgårdarna.

Gårdarna i Säby heter från norr, Norrgården, Mårtensgården, Nilsagården och Buddgården.

Fadern hette Erik Andersson och modern Ingrid Jonsdotter. Erik var fjärdingsman och förtroendeman i många kommunala nämnder. De fick åtta barn där Karl var nummer fem i barnaskaran.

Millerste-Kal arbetade först hemma i jordbruket, på gården, men hans största intresse var att spela fiol och komponera melodier. Han lärde sig spela fiol av kyrkvaktaren och spelmannen Karl Ersson i Betlehem, som ligger efter vägen vid Forsby allé.

Millerste-Kal var en blygsam person, ville inte göra så mycket väsen av det han höll på med. Han var en mångsysslare. Förutom att spela fiol och komponera, var han mycket tekniskt intresserad, skrev mycket, han var en tänkare. Kal var självlärd i det mesta. 1902 exerceerade han beväring, 172 dygn, i Malmköping. 1907 tog han arbete på Grönkvist mekaniska i Katrineholm och 1915 flyttar han till Stockholm där han fått arbete som räknemaskinsmekaniker hos firma Axel Wibell.

Millerste-Kal komponerade många melodier, han byggde fioler, bland annat "trollfioler". Han släktforskade och hembygdsforskade. Han har skrivit ner många sägner och historier om gammalt här i Österåker. Innerst inne var han en konstnär.

Många av berättelserna

Millerste-Kal

som han skrivit ner börjar han så här: "Den gamle, före detta herrgårdskusken, sedomera orgeltramparen i Österåkers kyrka, Carl Fredrik Löthman, som dog något av de sista åren före sekelskiftet 1900, berättade vad han fått höra av folket på Forsby". Så fortsätter det med sägner so till exempel "om svarta spök riddaren" eller "om inspekt Erik Giers och Eva Amalia Pebitzkis kärleksäventyr" eller "när Khevenhüller spelar på trollfiolen".

Mycket av det han skrev är donerat till museer i Stockholm. Trollfiolen, som han byggde, finns på musikmuseet i Stockholm. Millerste-Kal studerade rättegångsprotokoll och mantalslängder och troligen hade han för avsikt att skriva någon form av Österåkershistorik. Men det blev ingen bok, många utkast med berättelser. Karl Eriksson avled 1930 och är begravd i Stockholm.

Arne Westberg

1.
r-
s-
å-
g-
så

),
a

apa
ivå-
ned

r nu
nten
som

as vi
vara

24 - 17/12-15